اخبار کوتاه

شورای قیمت گذاری محصولات استراتژیک خبر داد:
قیمت شیر خام ۶۴۰۰ تومان

شورای قیمت گذاری محصولات استراتژیک قیمت هر کیلوگرم شیرخام را ۶۴۰۰ تومان تصویب کرد و براساس مصوبه این شورا صادرات شیرخشک، کره، روغن حیوانی، فراورده‌های لبنی و دام زنده آزاد است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از مهر، کاظم خاوازی، وزیر جهاد کشاورزی در نامه‌ای اعلام کرد که شورای قیمت گذاری محصولات استراتژیک قیمت هر کیلوگرم شیرخام را ۶,۴۰۰ تومان تصویب کرد و بر اساس مصوبه این شورا صادرات شیرخشک، کره، روغن حیوانی، فراورده‌های لبنی و دام زنده آزاد است.
در متن این نامه آمده است:
۱- شورای قیمت گذاری و اتخاذ سیاست‌های حمایتی محصولات اساسی کشاورزی در جلسه مورخ ۱۴ تیر ۱۴۰۰ به استناد مفاد قانون اصلاح قانون تضمین خرید محصولات اساسی کشاورزی در راستای حمایت از دامداران و پایداری تولید قیمت هر کیلوگرم شیرخام را با ۳.۲ درصد چربی و بار میکروبی زیر ۱۰۰ هزار، ۶,۴۰۰ تومان تصویب کرد.
در این نامه همچنین آمده است: تبصره (۱): به ازای هر ۰.۱ درصد افزایش یا کاهش درصد چربی مبلغ ۸۰۰ ریال متناسب با افزایش و یا کاهش درصد چربی به قیمت شیرخام اضافه یا کسر خواهد شد.
۲- صادرات شیرخشک، کره، روغن حیوانی، فراورده‌های لبنی و دام زنده آزاد است.
تبصره (۲): مدیریت صادرات اقلام فوق‌الذکر اعم از مقدار، زمان، مابه‌التفاوت صادرات، اهلیت سنجی و اولویت بندی صادرکنندگان به عهده وزارت جهاد کشاورزی است.
۳- وزارت جهاد کشاورزی مجاز است از طریق سازمان مرکزی تعاون روستایی، شرکت پشتیبانی امور دام، اتحادیه و یا شرکت‌های مباشر غیر دولتی نسبت به خرید شیرخام، شیرخشک، دام زنده و گوشت قرمز اقدام نماید.
تبصره (۳): بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است، موضوع پرداخت تسهیلات بانکی مصوب قانون بودجه ۱۴۰۰ و همچنین مصوبات هیئت محترم وزیران برای سازمان مرکزی تعاون روستایی و شرکت پشتیبانی امور دام را از طریق بانک‌های عامل، پیگیری نموده تا به موقع در اختیار سازمان و شرکت مذکور قرار بگیرد.
۴- سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است اصل و سود تسهیلات از محل اعتبارات مصوب را متعهد و تضمین نمایند. این تضمین دولت ناقی وظایف بانک برای وصول مطالبات ناشی از اعطای تسهیلات نیست.
۵- سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف‌اند هزینه‌های تبعی و ضرر و زیان ناشی از انجام خریدهای تضمینی، حمایتی و توافقی را پس از انجام حسابرسی توسط سازمان حسابرسی و تأیید وزارت جهاد کشاورزی پرداخت نمایند.
۶- سازمان مرکزی تعاون روستایی و شرکت پشتیبانی امور دام موظف هستند تسهیلات دریافتی را در سررسید مقرر از محل فروش محصولات خریداری شده و ضرر و زیان پرداختی دریافت نمایند.

حرکت قطارهای باری و مسافری به حالت عادی برگشت

معاون بهره‌برداری و سیر و حرکت شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران از رفع اختلال در حوزه بازرگانی این شرکت و بازگشت حرکت عادی به سیر و اعزام قطارها خبر داد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از مهر، مرتضی جعفری درباره اتفاق رخ داده در خصوص اختلال در حرکت قطارهای باری و مسافری گفت: این موضوع ارتباطی به ساعت حرکت و تردد قطارها نداشت و صرفاً یک اختلال در حوزه بازرگانی بوده است.
وی افزود: در حال حاضر حرکت همه قطارها به موقع انجام می‌شود و تأخیری در برنامه تردد وجود ندارد.
معاون بهره‌برداری و سیر و حرکت شرکت راه‌آهن تأکید کرد: برنامه حرکت قطارها در اتوماسیون داخلی کشور است و مشکلی برای تردد قطارهای مسافری و باری وجود ندارد.
وی خاطرنشان کرد: در حال حاضر حرکت قطارها طبق روال و برنامه قبلی انجام می‌شود و مشکلی در سیر و ایمنی قطارها نداریم.
به گفته این مقام مسئول در شرکت راه‌آهن، اینکه گفته شده حمله سایبری بوده، صحیح نیست.

طرح تفکیک وزارت راه و شهرسازی در مجلس کلید خورد

عضو هیئت رئیسه مجلس گفت: طرح تفکیک وزارت راه و شهرسازی به دو وزارتخانه راه و ترابری و مسکن و شهرسازی در مجلس کلید خورد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از فارس، عضو هیئت رئیسه مجلس گفت: طرح تفکیک وزارت راه و شهرسازی به دو وزارتخانه راه و ترابری و مسکن و شهرسازی در مجلس کلید خورد.
مجتبی یوسفی افزود: ما به دنبال آن هستیم تا در دولت سیزدهم این طرح اجرایی شود و با توجه به اهمیت حوزه کاری راه و مسکن این دو حوزه از همدیگر جدا و هریک به عنوان یک وزارتخانه مستقل به کار ادامه دهند.
عضو هیئت رئیسه مجلس گفت: ادغام وزارتخانه راه و ترابری و مسکن و شهرسازی با یکدیگر کار اشتباهی بود چرا که هر دوی این وزارتخانه حوزه کاری گسترده‌ای دارند.
یوسفی خاطرنشان کرد: در حوزه راه و ترابری ما امروز در حال از دست دادن نقش محوری خود در حوزه ترانزیت هستیم و نمی‌توانیم به درستی از این موقعیت ویژه‌ای که داریم در بحث ترانزیت و استفاده از این ظرفیت استفاده کنیم و همسایگان ما دارند این موقعیت را از دست ما خارج می‌کنند.
وی افزود: علاوه بر این در حوزه راه‌های فرعی و روستایی نیز ما راه‌های ایمنی نداریم و میزان تصادفات و تلفات جانی ما در این راه‌ها بالاست و این نشان می‌دهد که از زمان ادغام وزارتخانه در این حوزه چه در بحث ترانزیت و چه در بحث راه‌های روستایی اقدام جدی صورت نگرفته است.
عضو هیئت رئیسه مجلس گفت: در حوزه مسکن هم نیاز به توضیح ندارد که چه وضعیتی بر کشور حاکم است. امروز نه خریدن، بلکه رهن و اجاره مسکن برای مردم یک آرزو تلقی شده و مردم قادر به اجاره و رهن مسکن هم به راحتی نیستند.
یوسفی خاطرنشان کرد: این موارد همگی بیانگر این است که ادغام این وزارتخانه کار اشتباهی بود و برای اینکه در هر دو بخش راه و مسکن بتوانیم توفیقاتی را به دست آوردیم باید این دو وزارتخانه از یکدیگر تفکیک شوند.

اجرای قانون «حذف مالیات بر ارزش افزوده» طلا از ۶ ماه آینده

رئیس اتحادیه طلا و جواهر تهران گفت: قانون جدید مالیات برارزش افزوده و حذف مالیات از اصل طلا هفته گذشته ابلاغ شد، اما اجرای آن بر اساس اعلام سازمان امور مالیاتی به ۶ ماه آینده موکول شده است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایرنا، طی روزهای اخیر خبر حذف مالیات بر ارزش افزوده در فضای مجازی منتشر شد و به خریداران تاکید می‌شد که هنگام خرید به این موضوع توجه داشته باشند.
حذف مالیات بر ارزش افزوده از اصل طلا، مطالبه‌ای بود که پس از ۱۰ سال از اجرای قانون مالیات برارزش افزوده و اعتراض فعالان و فروشندگان طلا و جواهر و موانع ایجاد شده بر سر تولید و فروش مصنوعات طلا مطرح شده بود.
در نهایت، با پیگیری اهالی این صنف برای حذف این مالیات از اصل طلا و اصلاح این قانون، سرانجام در جلسه ۳۰ دی ماه ۱۳۹۸ نمایندگان مجلس شورای اسلامی بر معافیت اصل طلا، جواهر و پلاتین در لایحه اصلاح این قانون رای دادند.
پس از ایرادات شورای نگهبان به موارد دیگر این قانون، در نهایت، اصلاح قانون مالیات برارزش افزوده تایید و در روز ۱۲ تیرماه سال جاری توسط ریاست جمهوری ابلاغ شد.
بر همین اساس طبق ماده ۲۶ قانون مالیات برارزش افزوده مصوب سال ۱۴۰۰، اصل طلا از مالیات برارزش افزوده معاف شد و تنها از اجرت و سود مصنوعات طلا مالیات دریافت می‌شود.
البته قانون به شرطی اصل طلا را از مالیات برارزش افزوده معاف کرده که طلافروشان معاملات خود را در سامانه جامعی که سازمان امور مالیاتی موظف به طراحی و ایجاد آن است ثبت کنند.

بانک مرکزی:
تضامین دریافت وام ازدواج را بانک ها مشخص می کنند

مدیر اداره اعتبارات بانک مرکزی، در خصوص تضامین دریافت وام ازدواج ۷۰ و ۱۰۰ میلیونی گفت: در خصوص تضامین دستور العمل خاصی نداریم و اغلب بانک ها از اعتبار سنجی خود به معنای بررسی اعتبار متقاضی و ضامن استفاده می‌کنند. در صورتی که افراد فاقد اعتبار لازم جهت پرداخت اقساط هستند، بانک مکلف است در اعطای تسهیلات تضامین کافی را بگیرد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، شهرزاد دانشمندی در خصوص تعویق سه ماهه اقساط وام ازدواج پس از پاندمی کووید ۱۹، اظهار کرد: پرداخت این اقساط به پایان مدت زمان پرداخت کامل وام موکول شد و مردم می‌توانند در صورتی که شعبات اصرار به دریافت اقساط وام خلاف روند ذکر شده را دارند، شکایات خود را در سامانه بانک مرکزی ثبت کنند تا در صورت وجود مستندات، مساله پیگیری شود.
مدیر اداره اعتبارات بانک مرکزی همچنین گفت: تسهیلات قرض الحسنه سه ماهه آخر ۱۳۹۸ تا پایان اردیبهشت ۱۳۹۹ تعویق شد ولی بعد از آن تعویقی نداشتیم. مردم می‌توانند موارد خلاف و مشکلات را در بخش رسیدگی به شکایات سامانه بانک مرکزی ثبت و کد پرونده و کد شعبه متخلف را برای رسیدگی درج کنند و اگر مستنداتی وجود داشته باشد حتما بررسی می‌کنیم
وی با بیان اینکه از سال ۱۳۸۸ سامانه ازدواج راه اندازی شد و تمام جوانان می‌توانند به این سامانه دسترسی و با ثبت نام از خدمات بانکی بهره‌مند شوند، تصریح کرد:
از سال ۱۳۸۸ تا کنون ۱۲ میلیون و ۶۳۵ هزار متقاضی از تسهیلات وام ازدواج به مبلغ ۱۴۴ هزار میلیارد تومان بهره‌مند شده‌اند. علیرغم وجود شرایط پاندمی کرونا ۲۴۲ هزار متقاضی از تسهیلات وام ازدواج به مبلغ ۲۰۷ هزار و ۴۵۳ میلیارد ریال بهره مند شده و ۳۵۱هزار نفر در نوبت وام هستند
به گفته دانشمندی، پیش بینی می‌شود در سال جاری حدود یک میلیون نفر متقاضی دریافت وام داشته باشیم. در سال گذشته نیز ۸۰ هزار نفر درصف وام بودند که به علت افزایش سقف وام، چون مدارک را دیرتر ارایه داده بودند، تسهیلات خود را دیرتر دریافت کردند یا هنوز دریافت نکرده اند. این آمار به معنای حداقل بودن افراد در صف ازدواج است.

جدال پایان ناپذیر بر سر ذرت‌های آلوده

در حالی که کمتر از یک ماه پیش رئیس سازمان ملی استاندارد به ایسنا گفته بود که احتمالا با تمهیدات چیده شده مابقی ذرت‌های آلوده از کشور خارج خواهد شد، اخیرا نماینده اراک در مجلس شورای اسلامی بحث ورود این محموله به چرخه مصرف دام و طیور را مطرح کرده؛ موضوعی که از سوی سازمان ملس استاندارد تکذیب شد و از این نماینده نیز خواسته شده مستندات خود را برای رسیدگی ارائه کند.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، در روزهای اخیر مطلبی در فضای توییتر و برخی پایگاه های اینترنتی به نقل از محمد حسن آصفری، نماینده مجلس شورای اسلامی منتشر شده که گفته "سازمان ملی استاندارد قصد دارد با فشار و لابی، ذرت‌ها و کنجاله‌های فاسد شده‌ای را که از سال ۹۷ در بندر دپو شده و در گزارش‌ها و آزمایش های قبلی همین سازمان تایید نشده است را با وارد کردن سم آفلاتوکسین و آزمایشات جدید وارد چرخه مصرف دام و طیور کند." اما وحید مرندی مقدم، معاون ارزیابی کیفیت سازمان ملی استاندارد ایران از دغدغه ایشان نسبت به سلامتی مردم قدردانی کرد و در واکنش به این اظهارات تصریح کرد: با تکذیب مطالب عنوان شده به استحضار ملت شریف ایران می‌رساند با تمهیدات اتخاذ شده در سازمان ملی استاندارد ایران تاکنون هیچ ذرت و کنجاله آلوده ای وارد کشور نشده و این سازمان همیشه خود را متعهد به حفظ ایمنی و سلامت مردم می‌داند و به عنوان یک سازمان حاکمیتی مقید به رعایت استانداردهای اجباری به ویژه درمورد مواد غذایی است. وی افزود: این نماینده اگر مستنداتی درباره اظهاراتش دارد می تواند به این سازمان ارائه کند تا بررسی و پیگیری لازم انجام شود. این اظهارات در حالی مطرح می‌شود که کمتر از یک ماه پیش غلامرضا شریعتی، رئیس سازمان ملی استاندارد به ایسنا گفته بود که احتمالاً با تمهیدات چیده شده مابقی ذرت‌های آلوده از کشور خارج خواهد شد و دیگر چیزی به عنوان ذرت آلوده در کشور نخواهیم داشت.

باز هم ادعا و تکذیب!
اما مشخص نیست که چرا دوباره بحث ترخیص این محموله و ادعا و تکذیب‌ها در این رابطه مطرح شده است.
وضعیت مشابهی هم در سال گذشته وجود داشت و اصلا وضعیت امحا یا مرجوع کردن این محموله‌ها زمانی برای افکار عمومی اهمیت پیدا کرد که آبان ماه سال گذشته نائب رئیس کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی - در یک برنامه تلویزیونی گفت که مجموعا ۵۰۰ هزار تن ذرت در استان خوزستان وجود داشته که از این مقدار، ۳۵۰ هزار تن که استاندارد آن از سوی وزارت بهداشت و سازمان ملی استاندارد تایید شده به کشور وارد شده، اما ۱۴۰ هزار تن از این محموله طبق آزمایش‌های انجام شده آلوده به سم آفلاتوکسین هستند که هنوز در انبار نگهداری می‌شود. اما سازمان ملی استاندارد ایران، گمرک و وزارت کشاورزی در بیانیه مشترکی اعلام کردند که کیفیت و سلامت ۳۵۰ هزار تن ذرت، قبل از ورود به کشور از سوی سه مرجع نظارتی یعنی سازمان ملی استاندارد ایران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان دامپزشکی پایش و تایید شده و سپس مجوزهای لازم برای ترخیص صادر شده است.

ماجرای ذرت‌های آلوده چه بود؟
ماجرای این ذرت‌ها مربوط به سال ۱۳۹۵ است که حدود ۱۲۰ هزار تن ذرت وارد بندر امام (ره) شد و با انجام آزمایش‌های متعدد از سوی سازمان ملی استاندارد، وجود سم آفلاتوکسین بالا در این محموله اثبات شد و گواهی انطباق برای این محموله صادر نشد. در نهایت سال گذشته نیره پیروزبخت رئیس سابق سازمان ملی استاندارد، اعلام کرد که رئیس‌جمهوری دستور توقف واردات ذرت‌های آلوده به کشور و برخورد قضایی با متخلفان را صادر کرده و تکلیف کرده است که اگر این محموله مرجوع نشود، باید امحا شود.
سال گذشته گمانه زنی‌هایی درباره تبدیل ذرت‌ها به الکل نیز مطرح شد که به سرانجام نرسید.
دو سال پیش نیز سازمان اموال تملیکی اعلام کرد پیش‌بینی کرده بود که با فروش این ذرت‌ها به کشورهای غیرهمسایه که امکان برگشت این محموله به ایران کاملا منتفی باشد، حداقل نصف ارز خارج شده برای خرید این محموله‌ها بار دیگر وارد ایران شود.

خشکسالی دردناک‌تر از کرونا؛ همه مقصریم

توران برازنده – تصویری که این روزها همه ما در صفحات مجازی به کرات دیده ایم و هر کس با فلسفه و دید خود آن را تفسیر کرده با مطالبی دلخواه خود انتشار داده است، بعضی و البته به حق مسئولین را مقصر دانسته و با مطالب و عکس های کاریکاتور گونه و با طنزی تلخ بی تدبیری آنها را گوشزد کرده اند این که مدیریت بحران در کشور ما در همه حوزه‌ها پا را بسیار فراتر گذاشته و بسیار موفق عمل کرده و به بحران مدیریت تبدیل شده شکی نیست، اینکه سالهاست مناطقی چون زاهدان در فقر و بی امکاناتی به سر می‌برند و از امکانات اولیه زندگی مثل آب و برق محرومند بر کسی پوشیده نیست، اینکه در همین نزدیکی ها و به قولی زیر گوش ما مناطقی از شهرمان همچون اخترآباد ها و سهرابیه ها از نعمت آب محرومند دیگر بر کسی پوشیده نیست، اینکه مسئولین ما خود را به خواب خرگوشی زده اند و ترجیح می دهند سرشان را زیر برف کنند که این در حیطه کار من نیست و آن در حوزه کار آن یکی مسئول است بسیار روشن و واضح هست، اما... دیگر وقت آن رسیده که ما هم کمی کلاهمان را قاضی کنیم، ما چقدر مقصریم؟؟؟
سال‌هاست که زنگ بحران آب به صدا درآمده خبرهای بسیار شنیده ایم از اینکه ذخایر آب طبیعی رو به اتمام است، حجم آبخوان های شهرمان در حال پایان یافتن است، زمین تشنه و بارندگی کم است، غیر از اینکه به عنوان یک تیتر خبری به آن نگاهی گذرا انداخته ایم چه کرده ایم؟؟؟ بیایم به عنوان یک شهروند، یک مادر، یک کارمند و... یک روز از زندگی مان را از نظر بگذرانیم ببینیم که چقدر این زنگ های خطر بر رفتار ما در صرفه جویی منابع طبیعی تاثیر داشته، چقدر دیگران و از همه مهمتر نسل بعد و فرزندانمان برای ما مهم هستند؟ چندمرتبه تلنگر خورده ایم اینکه شیر آب را فقط یک درجه کمتر باز کنیم تا آب با فشار کمتری هدر برود چند مرتبه به فرزندانمان گوشزد کرده‌ایم که در هنگام استفاده از سرویس بهداشتی، شستن دست و صورت و خوردن، آب را تا لحظه آخر باز نگذارند، چند نفر از ما مادران بعد از استفاده فرزند کوچک مان به چک کردن شیرهای آب حساس بودیم تذکر داده یا خودمان اقدام به محکم کردن آنها کرده ایم؟؟؟
در طول شبانه روز اعضای خانواده بارها و بارها شیرهای آب منزل را برای استفاده مختلف باز و بسته می کنند به عنوان مادر یا بزرگتر آگاه به بحران کم آبی و خشکسالی در چند مورد به آنها تذکر می‌دهیم و یا خودمان را مسئول می دانیم که حافظ منابع طبیعی در دسترس مان نباشیم اگر در استفاده از منابعی که در دسترس داریم تنها و تنها کمی حساس باشیم هر خانواده شبانه‌روز می‌تواند از هدررفت حجم زیادی از آنها خودداری کند، لازم نیست حتماً خودمان را محدود کنیم و به سختی بیاندازیم فقط در حد بسیار کوچکی سعی کنیم در مصارف روزانه خود کمتر آب آشامیدنی را به سوی فاضلاب هدایت کنیم لازم نیست حتما در هنگام شستن ظرف، مسواک زدن و دوش گرفتن شیر آب تا لحظه آخر باز باشد اگر همه ما به عنوان عضو کوچکی از یک جامعه وجدان خود را بیدار نگه داریم مطمئناً در حل بحران خشکسالی مفید واقع خواهیم شد باور کنید در سالی که این چنین گرمایش بیداد می‌کند و بسیاری از هموطنان و همشهری های ما از نعمت آب محرومند نیاز نیست پارکینگ و حیاط درب و دیوار خیابان را با شلنگ آب بشوییم اتفاقی نمی‌افتد به همان جارو زدن ساده اکتفا کنیم و یا با سطلی آب راه پله ها را گردگیری کنیم... به خودمان هرلحظه و هرلحظه گوشزد کنیم که منابعی چون آب و برق خاص و در حیطه مالکیت ما نیست که به همین جمله که مصرف می کنم و هزینه اش را پرداخت می کنم خودمان را قانع کنیم قبول کنیم که ما هم مقصریم خیلی از چراغ‌های روشنایی در منزلمان اضافه و تجملی است اتفاقی نخواهد افتاد آنها را خاموش کنیم تا بیمارستان‌ها و مراکز درمانی برق داشته باشند تا بیماران قلبی و در این بحبوحه جهش کرونا بیماران کرونایی با بدنهای تب دار بتوانند نفس بکشند. حتما و حتما همه ما این روزها ویدیو های مختلفی از کودکان و بیماران را که در خانه‌ها با دستگاه های متصل به برق زندگی می کنند را دیده ایم آیا وجدانمان درد میگیرد که ما یک لوستر چند شاخه با لامپ های قوی در خانه روشن نگه داریم و آنها نفسشان به شماره بیفتد؟؟ آیا قلبمان به درد نمی آید اگر کودکان آنان را جای کودک خود تصور کنیم که به سختی و کندی نفس می کشد، تب دارد، تشنه است و آب می خواهد بیایم فقط تماشاچی نباشیم... مگر نه این است که سال‌ها بر تشنگی امام حسین و فرزندانش اشک ریختیم بارها و بارها آرزو کرده ایم که ای کاش در کنارشان بودیم که چه می کردیم و چه ها می کردیم، روی صحبتم با وجدان شخص خودم است این گوی و این میدان، بیاییم امسال محرم را مرد عمل باشیم. فضای خانه را در نور غرق نکردن، درجه کولر را کمی کمتر کردن، چکه شیر آب را گرفتن و کمی وجدان داشتن در مصرف آب همان قیام زمان ماست. بیاییم با آگاه کردن فرزندانمان و بیدار نگه داشتن وجدان‌های مان همیشه توپ را در زمین مسئولین نیندازیم باور کنید ما هم مقصریم

s.barazande92@gmail.ir

یادداشت

سرچشمه رانت را خشک کنیم

در دولت حسن روحانی سیاست‌های تجاری وضع‌شده از محبوبیت خاصی در میان فعالان اقتصادی و تجاری کشور برخوردار نبود در این نوشتار سعی دارم به چند عامل که سیاست‌های تجاری را در این دوران به بیراهه برد و آسیب‌های جدی به بدنه تجارت خارجی کشور وارد کرد بپردازم و در ادامه فضای تجارت و مهم‌ترین اصلاحات در سیاستگذاری تجاری در دولت سیزدهم را که به‌زودی کار خود را آغاز خواهد کرد، مورد واکاوی قرار دهم.
عملکرد دو دولت حسن روحانی در بخش تجارت، در چند بازه‌زمانی قابل تحلیل و بررسی است. دولت یازدهم را باید به دو دوره قبل از انعقاد تفاهم‌نامه برجام و بعد از خروج آمریکا از این تفاهم‌نامه طبقه‌بندی کرد. در دولت اول حسن روحانی از موقعیت به‌وجود آمده و باز شدن درهای کشورها برای تجارت آزاد استفاده مناسبی نشد، اما تصمیمات گرفته‌شده در این حوزه مقبول‌تر و عاقلانه‌تر بود. انتقاد به دولت اول روحانی از آن جهت است که از یکسو دولت او به‌واسطه کسب آرای بالا در انتخابات از سرمایه اجتماعی مطلوبی برخوردار بود و از سوی دیگر در عرصه بین‌الملل فضا برای تغییر رویکردها فراهم شد؛ خصوصا از سال ۱۳۹۴ به بعد که امیدواری جدی در کشور به وجود آمده بود، شاید بهترین زمان برای اصلاح ساختار در اقتصاد و پایه‌گذاری یک ریل و پارادایم جدی در اقتصاد کشور به‌شمار می‌رفت که متاسفانه از این موقعیت استفاده نشد. بنابراین این نقیصه و ایراد از دولت یازدهم بجاست، هرچند تصمیمات اتخاذشده معقول بود و به قول دکتر مسعود نیلی، ارتفاع تصمیم‌گیری و سیاستگذاری‌ها، ارتفاع بالاتری بود و دولت به‌جای اینکه به برخی از سیاست‌های پایین‌دستی و اقتصاد خرد وارد شود، بیشتر به اقتصاد کلان و سیاست‌های بالادستی توجه داشت که نتایج خوبی را هم رقم زد.
دولت یازدهم، تورم را با نرخ ۴۰ درصد تحویل گرفت و در پایان دوران چهارساله‌اش، تورم تک‌رقمی را تحویل داد. تورم تک‌رقمی با خود ثبات و امکان سرمایه‌گذاری به‌وجود آورد و فضا را برای شرکت‌های صادرات‌محور نیز امن‌تر کرد. از سوی دیگر دولت اول روحانی، دلار را با نرخ ۳۷۰۰ تومان تحویل گرفت و در مردادماه ۱۳۹۶ که دولت دوازدهم نزدیک بود فعالیت خود را آغاز کند، نرخ دلار به حدود ۳۵۰۰ تومان رسید. به یاد دارم در آن روزها اقتصاددانان بارها هشدار می‌دادند که فشرده شدن نرخ ارز مسلما خود را جایی نشان خواهد داد که این اتفاق در دولت دوازدهم و بعد از خروج آمریکا از برجام رخ داد و نرخ دلار به رقم بی‌سابقه‌ای رسید. اما عمده مشکلات اقتصادی کشور در دولت دوم روحانی بروز پیدا کرد و خروج آمریکا از برجام این فضا را ملتهب‌تر کرد. در سال اول دولت دوازدهم با وجود اینکه حسن روحانی رای بالاتری آورد، اما قدرت و جسارت لازم برای حل چالش‌ها وجود نداشت. درست است که آمریکا یکسال بعد از امضای برجام از آن خارج شد، اما دولت در همین بازه زمانی می‌توانست به‌واسطه سرمایه اجتماعی که مجددا کسب کرده بود، حرکات اساسی و زیربنایی در اقتصاد شکل دهد. از نظر من دولت دوم روحانی در فرماندهی اقتصادی به‌هیچ‌عنوان موفق نبود و چه بسا که تغییر این فرماندهی اقتصادی-تغییر وزرای کارآمد- از دولت اول به دولت دوم در این مساله اثرات زیادی داشت. بعد از خروج آمریکا از برجام، مضاف بر چالش‌هایی که به دلیل زیر میز زدن دونالد ترامپ شکل گرفت، تصمیماتی چون دلار ۴۲۰۰ تومانی اتخاذ شد که بزرگ‌ترین اشتباه دولتمردان و فرماندهان اقتصاد کشور بود که مبارزه با علت را رها و سراغ معلول‌ها رفتند. این تصمیم علاوه‌بر شکل‌گیری و ظهور انواع فسادها، رانت‌ها و سوءاستفاده‌ها، تجارت خارجی ایران را به محاق برد و دست تاجران درستکار و شناسنامه‌دار را بست. بنابراین می‌توان گفت بزرگ‌ترین اشتباه دولت دوم روحانی که در سه سال پایانی آن رخ داد، دلار ۴۲۰۰ تومانی و پافشاری براین سیاست رانت‌زا و فسادانگیز بود که به همین دلیل و با وضع قوانین متناقض که کاهش صادرات را درپی داشت، مشکلات جدی در اقتصاد ایران پدیدار شد و باعث بروز رکود جدی، خروج سرمایه، رانت و فساد فراوان شد که در نهایت ناخرسندی فعالان اقتصادی در بخش‌های مختلف از جمله بخش تجاری کشور را به همراه داشت.

سیاستگذاری تجاری در دولت جدید
تجارت خارجی ایران این روزها در ضعیف‌ترین وضع خود در محافل بین‌المللی و منطقه‌ای قرار گرفته است؛ نه کالاهای وارداتی به موقع از گمرکات ترخیص می‌شوند و نه کالاهای صادراتی با استراتژی مشخصی وارد بازارهای رقابتی می‌شوند. حالا پرسش این است که دولت سیزدهم که تازه وارد این فضا می‌شود برای حل این دست‌اندازها و چالش‌ها باید دست به چه اقداماتی بزند؟
دولت سیزدهم دو راه بیشتر ندارد که بتواند اقتصاد ایران را از دام گرفتاری‌ها نجات دهد. یک راه این است که وارد اصلاحات ساختاری شود اصلاحاتی که به نوعی تغییر پارادایم و تغییر ریل اقتصاد به سمت اقتصاد آزاد و رقابتی را به همراه خواهد داشت و البته انتخاب این راه دشوار، بعید به‌نظر می‌رسد. راه دوم که پیش‌روی دولت ابراهیم رئیسی قرار دارد این است که یکسری سیاست‌ها را اصلاح کند که در واقع در راس این سیاست‌ها، اصلاحات نرخ ارز است تا بتوان به یک شرایط مطلوب و منطقی چه در اقتصاد کلان و چه در بخش تجارت خارجی دست یافت. مهم‌ترین کار این است که دولت سیزدهم فضایی را ایجاد کند که بخش‌خصوصی بتواند در این فضا نفس بکشد تا حداقل بعد از یک دوره سخت، حرکتی در فعالیت‌های اقتصادی و تولید به‌وجود آید. اگر سیاست دلار ۴۲۰۰ تومانی برداشته شود، ده‌ها و صدها بخشنامه و دستورالعمل باید تغییر کنند و دست‌کم از میان برداشته شوند. حذف قوانین مزاحم و مجوزهای فراوان که تا به امروز، فعالان اقتصادی و تاجران بسیاری را دست و پا بسته کرده است، امروز و در دولت جدید نیاز به تغییر دارند.
اگر چه تجارت خارجی هم جدای از این فضا و ساختارهای کلان اقتصادی حرکت نمی‌کند، اما مشخصا برای فصل تجارت بایدها و نبایدهایی نیز پیش‌روی دولت رئیسی قرار دارد. در تجارت خارجی باید سه اصل اساسی را در نظر گرفت. نخست، رابطه با عرصه بین‌المللی اعم از همسایگان و سایر کشورهای دنیا؛ دوم، انعقاد پیمان‌های منطقه‌ای و جهانی و سوم، عدم صدور بخشنامه‌های متعدد و فضای نامناسب برای صادرات و واردات که اتفاقا هر سه مورد نیز در سال‌های گذشته مخدوش شده است. به این معنا که امروز نه صادرات و واردات پایداری از کشورهای همسایه و دنیا داریم و نه در قراردادهای تجاری، یک جریان متقابل برای هیچ‌یک از کشورها و اتحادیه‌های بین‌المللی تعریف کرده‌ایم. اما مهم‌تر از همه این مسائل، بحث قوانین است که به پشتوانه یک بخشنامه مثل دلار ۴۲۰۰ تومانی، صدها بخشنامه مخرب دیگر صادر شده است. این مسائل فضا را برای انجام تجارت نامساعد کرده است که باید به طور جدی در آنها تجدیدنظر شود. از دیدگاه من لکوموتیو اقتصاد یک کشور، صنعت و معدن نیست، بلکه تجارت است؛ به این معنا که اگر تجارت یک کشور فعال باشد و فعالیت‌های تجاری رونق بگیرد، بدون شک در پی آن صنعت، معدن و کشاورزی حرکت خواهد کرد. بنابراین اولویت دولت سیزدهم نه باید صنعت باشد، نه معدن و نه کشاورزی، بلکه باید در راس آن تجارت قرار داشته باشد تا عملا فضا برای تولید مولد در صنعت، معدن و کشاورزی مهیا شود.

محسن جلال‌پور
رئیس سابق اتاق بازرگانی ایران
Alborz.payam@gmail.com